

НАЦРТ АМАНДМАНА НА УСТАВ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Амандмани I до XXIX на Устав Републике Србије

Амандмани I до XXIX јесу саставни део Устава Републике Србије и ступају на снагу на дан када их Народна скупштина прогласи.

За спровођење амандмана I до XXIX на Устав Републике Србије доноси се уставни закон.

АМАНДМАН I

Надлежност

Народна скупштина:

1. доноси и мења Устав,
2. одлучује о промени границе Републике Србије,
3. расписује републички референдум,
4. потврђује међународне уговоре кад је законом предвиђена обавеза њиховог потврђивања,
5. одлучује о рату и миру и проглашава ратно и ванредно стање,
6. надзире рад служби безбедности,
7. доноси законе и друге опште акте из надлежности Републике Србије,
8. даје претходну сагласност на статут аутономне покрајине,
9. усваја стратегију одбране,
10. усваја план развоја и просторни план,
11. усваја буџет и завршни рачун Републике Србије, на предлог Владе,
12. даје амнестију за кривична дела.

У оквиру својих изборних права, Народна скупштина:

1. бира Владу, надзире њен рад и одлучује о престанку мандата Владе и министара,
2. бира и разрешава судије Уставног суда,
3. бира и разрешава пет чланова Високог савета судства, пет чланова Високог савета тужилаца, Врховног јавног тужиоца Србије и јавне тужиоце,
4. бира и разрешава гувернера Народне банке Србије и надзире његов рад,
5. бира и разрешава Заштитника грађана, и надзире његов рад,
6. бира и разрешава и друге функционере одређене законом.

Народна скупштина врши и друге послове одређене Уставом и законом.

Овим амандманом замењује се члан 99. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН II

Начин одлучивања у Народној скупштини

Народна скупштина доноси одлуке већином гласова народних посланика на седници на којој је присутна већина народних посланика.

Већином гласова свих народних посланика Народна скупштина:

1. даје амнестију за кривична дела,
2. проглашава и укида ванредно стање,
3. прописује мере одступања од људских и мањинских права у ратном и ванредном стању,
4. доноси закон којим Република Србија поверава аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе поједина питања из своје надлежности,
5. даје претходну сагласност на статут аутономне покрајине,
6. одлучује о Пословнику о свом раду,
7. укида имунитет народним посланицима, председнику Републике, члановима Владе и Заштитнику грађана,
8. усваја буџет и завршни рачун,
9. бира чланове Владе и одлучује о престанку мандата Владе и министара,
10. одлучује о одговору на интерпелацију,
11. бира судије Уставног суда и одлучује о њиховом разрешењу и престанку мандата,
12. бира Врховног јавног тужиоца Србије и јавне тужиоце и одлучује о престанку њихове функције,
13. бира и разрешава гувернера Народне банке Србије, Савет гувернера и Заштитника грађана,
14. врши и друге изборне надлежности Народне скупштине.

Већином гласова свих народних посланика Народна скупштина одлучује о законима којима се уређују:

1. референдум и народна иницијатива,
2. уживање индивидуалних и колективних права припадника националних мањина,
3. план развоја и просторни план,
4. јавно задуживање,
5. територија аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе,
6. закључивање и потврђивање међународних уговора,
7. друга питања одређена Уставом.

Већином од три петине гласова свих народних посланика Народна скупштина бира пет чланова Високог савета судства и пет чланова Високог савета тужилаца, а ако тако не буду сви изабрани, преостали се у наредних десет дана бирају већином од пет деветина гласова свих народних посланика, с којом се и разрешавају.

Овим амандманом замењује се члан 105. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН III

7. Судови

Начела о судовима

Судска власт припада судовима, као самосталним и независним државним органима.

Судска власт је јединствена на територији Републике Србије.

Судске одлуке доносе се у име народа.

Судску одлуку може преиспитивати само законом предвиђени суд у законом одређеном поступку.

Расправљање пред судом је јавно, а јавност се може ограничити само у складу са Уставом и законом.

Суд суди у већу, ако законом није предвиђено да суди судија појединац.

У суђењу могу да учествују и судије поротници и судијски помоћници, у складу са законом.

Овим амандманом замењује се члан 142. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН IV

Уређење судова

Судови се оснивају и укидају законом.

Законом се уређују и врсте, надлежност, подручја и поступак пред судовима.

Забрањено је оснивање преких, привремених или ванредних судова.

Овим амандманом замењује се члан 143. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН V

Независност судија

Судија је независан и суди на основу Устава, потврђених међународних уговора, закона и других општих аката.

Сваки утицај на судију у вршењу судијске функције је забрањен.

Законом се уређује начин на који се обезбеђује јединствена примена закона од стране судова.

Овим амандманом замењује се члан 144. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН VI

Услови за избор судија

Општи и посебни услови за избор судија, председника судова и судија поротника уређују се законом.

Лице које се први пут бира за судију у законом одређеним судовима који имају искључиво првостепену надлежност може бити изабрано само ако је окончало један од видова законом предвиђене обуке у институцији за обуку у правосуђу.

Овим амандманом замењује се члан 145. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН VII

Сталност судија

Судијска функција је стална и траје од избора за судију док судија не наврши радни век.

Пре навршења радног века судији престаје функција ако сам то затражи, ако трајно изгуби радну способност за вршење функције судије или ако буде разрешен.

Судија се разрешава ако буде осуђен за кривично дело на казну затвора од најмање шест месеци или за кажњиво дело које га чини недостојним судијске функције, ако нестручно врши судијску функцију или ако учини тежак дисциплински прекршај.

Против одлуке Високог савета судства о престанку функције, судија и председник суда имају право на жалбу Уставном суду, која искључује право на уставну жалбу.

Овим амандманом замењује се члан 146. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН VIII

Непреместивост судија

Судија има право да своју функцију врши у суду у који је изабран и само уз своју сагласност може бити премештен у други суд.

Ипак, у случају укидања суда или претежног дела надлежности суда у који је изабран, судија може без своје сагласности бити премештен у други суд, у складу са законом.

Овим амандманом замењује се члан 147. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН IX

Имунитет и неспојивост

Судија и судија поротник не могу бити позвани на одговорност за мишљење дато у судском поступку и за гласање при доношењу судске одлуке, изузев ако не учине кривично дело кршење закона од стране судије, јавног тужилаца и његовог заменика.

Судија не може без одобрења Високог савета судства бити лишен слободe у поступку покренутом због кривичног дела учињеног у вршењу судијске функције.

Забрањено је политичко деловање судија и председника судова, а законом се уређује које су функције, послови или приватни интереси неспојиви са судијском функцијом или функцијом председника суда.

Овим амандманом замењује се члан 148. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН X

Врховни суд Србије

Највиши суд у Републици Србији је Врховни суд Србије.

Врховни суд Србије обезбеђује јединствену примену закона од стране судова.

Овим амандманом замењује се члан 149. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН XI

Председник Врховног суда Србије и председници судова

Председника Врховног суда Србије бира Високи савет судства, по прибављеном мишљењу опште седнице Врховног суда Србије, на пет година.

Исто лице не може бити поново бирано за председника Врховног суда Србије.

Председнике осталих судова бира Високи савет судства, на пет година.

Овим амандманом замењује се члан 150. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН XII

Високи савет судства

Надлежност Високог савета судства

Високи савет судства је самосталан и независан државни орган који јемчи самосталност и независност судова и судија и председника судова тако што одлучује о питањима положаја судија, председника судова и судија поротника одређеним Уставом и законом.

Високи савет судства бира и разрешава председника Врховног суда Србије и председнике осталих судова, бира судије и судије поротнике и одлучује о престанку њихове функције, прикупља статистичке податке од значаја за рад судија, вреднује рад судија, председника судова и судијских помоћника, одлучује о премештају и упућивању судија, именује и разрешава чланове дисциплинских органа, одређује број судија и судија поротника, предлаже средства за рад Високог савета судства и за рад судова у питањима из његове надлежности и самостално располаже тим средствима и одлучује о другим питањима положаја судија, председника судова и судија поротника одређеним законом.

Овим амандманом замењује се члан 151. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН XIII

Састав Високог савета судства

Високи савет судства чини десет чланова: пет судија које бирају судије и пет истакнутих правника које бира Народна скупштина. Као истакнути правник сматра се дипломирани правник са положеним правосудним испитом који има најмање десет година радног искуства у правној области из надлежност Високог савета судства, који се доказао стручним радом и ужива лични углед.

Народна скупштина бира пет чланова Високог савета судства на предлог надлежног одбора Народне скупштине после окончаног јавног конкурса гласовима три петине свих народних посланика, а ако тако не буду сви изабрани, преостали се у наредних десет дана бирају гласовима пет деветина свих народних посланика. Ако се ни тако не изаберу сви чланови, преостале чланове бира, између предложених кандидата, после 15 дана комисија коју чине председник Народне скупштине, председник Уставног суда, председник Врховног суда Србије, Врховни јавни тужилац Србије и Заштитник грађана, већином гласова.

Надлежни одбор Народне скупштине дужан је да предложи двоструко више кандидата од броја чланова који се бирају.

При избору судија у Високи савет судства води се рачуна о равномерној заступљености судова.

Председници судова не могу бити бирани у Високи савет судства.

Овим амандманом замењује се члан 152. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН XIV

Мандат чланова Високог савета судства

Члан Високог савета судства бира се на пет година.

Исто лице не може бити поново бирано у Високи савет судства.

Мандат члана Високог савета судства престаје из разлога који се одређују Уставом и законом и у законом предвиђеном поступку.

Овим амандманом замењује се члан 153. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН XV

Председник Високог савета судства

Високи савет судства има председника.

Председник Високог савета судства бира се међу члановима Високог савета судства који нису судије.

Председник Високог савета судства бира се на пет година, односно док му не истекне мандат члана Високог савета судства.

Овим амандманом замењује се члан 154. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН XVI

Рад и одлучивање Високог савета судства

Високи савет судства може да доноси одлуке на седници на којој је присутно најмање седам чланова Високог савета судства.

Одлука се доноси гласовима најмање шест чланова Високог савета судства.

У случају да Високи савет судства не одлучи у законом одређеним питањима из своје надлежности, у року од 30 дана од дана када је о томе први пут одлучивао, свим члановима Високог савета судства престаје мандат.

Високи савет судства дужан је да своје одлуке образложи и јавно објави, а да одлуке о избору судија, председника судова, судија поротника и о престанку њихових функција, о премештају и упућивању судија и о именовању и разрешењу чланова дисциплинских органа доноси на основу мерила која су утврђена у складу са законом и у законом уређеном поступку.

Овим амандманом замењује се члан 155. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН XVII

Имунитет чланова Високог савета судства

Чланови Високог савета судства не могу бити позвани на одговорност за дато мишљење и гласање при доношењу одлука у Високом савету судства, изузев ако учине кривично дело.

Чланови Високог савета судства не могу бити без одобрења Високог савета судства лишени слободе у поступку покренутом због кривичног дела које су учинили као чланови Високог савета судства.

Овим амандманом замењује се члан 156. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН XVIII

8. Јавна тужилаштва

Положај

Јавно тужилаштво је самосталан државни орган који гони учиниоце кривичних и других кажњивих дела и штити уставност и законитост, људска права и грађанске слободе.

Јавно тужилаштво врши своје надлежности на основу Устава, потврђених међународних уговора, закона и других општих аката.

Нико не може утицати на јавно тужилаштво у појединачном предмету кривичног гоњења.

Оснивање, организација и надлежност јавног тужилаштва уређују се законом.

Највише јавно тужилаштво у Републици Србији је Врховно јавно тужилаштво Србије.

Врховни јавни тужилац Србије врши функцију јавног тужилаштва у оквиру права и дужности Републике Србије.

Овим амандманом замењује се члан 157. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН XIX

Одговорност

Врховни јавни тужилац Србије одговара за рад јавног тужилаштва и свој рад Народној скупштини.

Јавни тужиоци одговарају за рад јавног тужилаштва и за свој рад Врховном јавном тужиоцу Србије и Народној скупштини, а нижи јавни тужиоци и непосредно вишем јавном тужиоцу.

Заменици јавних тужилаца одговарају за свој рад јавном тужиоцу.

Овим амандманом замењује се члан 158. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН XX

Јавни тужиоци и заменици јавних тужилаца

Функцију јавног тужилаштва врши јавни тужилац.

Заменик јавног тужиоца замењује јавног тужиоца у вршењу тужилачке функције и дужан је да поступа по његовим упутствима.

Против упутства јавног тужиоца заменику јавног тужиоца стоји на располагању правно средство.

Тужилачки помоћници могу обављати поједине законом одређене радње из надлежности јавног тужиоца.

Овим амандманом замењује се члан 159. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН XXI

Избор Врховног јавног тужиоца Србије и јавних тужилаца

Врховног јавног тужиоца Србије бира Народна скупштина, на пет година, на предлог Високог савета тужилаца, после окончаног јавног конкурса.

Исто лице не може бити поново бирано за Врховног јавног тужиоца Србије.

Јавне тужиоце бира Народна скупштина, на предлог Високог савета тужилаца, на пет година.

Врховни јавни тужилац Србије и јавни тужиоци којима престане мандат остају на функцији заменика јавног тужиоца, у складу са законом.

Овим амандманом замењује се члан 160. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН XXII

Услови за избор јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца

Општи и посебни услови за избор јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца уређују се законом.

Лице које се први пут бира за заменика јавног тужиоца у најнижем јавном тужилаштву може бити изабрано само ако је окончало један од видова законом предвиђене обуке у институцији за обуку у правосуђу.

Овим амандманом замењује се члан 161. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН XXIII

Сталност функције заменика јавног тужиоца

Функција заменика јавног тужиоца је стална и траје од избора за заменика јавног тужиоца док заменик јавног тужиоца не наврши радни век.

Пре навршења радног века заменику јавног тужиоца престаје функција ако сам то затражи, ако трајно изгуби радну способност за вршење функције заменика јавног тужиоца или ако буде разрешен.

Заменик јавног тужиоца се разрешава ако буде осуђен за кривично дело на казну затвора од најмање шест месеци или за кажњиво дело које га чини недостојним функције заменика јавног тужиоца, ако нестручно врши функцију заменика јавног тужиоца или ако учини тежак дисциплински прекршај.

Против одлуке Високог савета тужилаца о престанку функције, заменик јавног тужиоца има право на жалбу Уставном суду, која искључује право на уставну жалбу.

Овим амандманом замењује се члан 162. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН XXIV

Имунитет и неспојивост

Јавни тужилац и заменик јавног тужиоца не може бити позван на одговорност за мишљење које је дао или одлуку коју је донео у вршењу тужилачке функције, изузев ако не учини кривично дело кршење закона од стране судије, јавног тужилаца и његовог заменика.

Јавни тужилац и заменик јавног тужиоца не може без одобрења Високог савета тужилаца бити лишен слободе у поступку покренутом због кривичног дела учињеног у вршењу функције јавног тужиоца, односно заменика јавног тужиоца.

Забрањено је политичко деловање јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца, а законом се уређује које су функције, послови или приватни интереси неспојиви са функцијом јавног тужиоца и заменика јавног тужиоца.

Овим амандманом замењује се члан 163. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН XXV

Високи савет тужилаца

Надлежност Високог савета тужилаца

Високи савет тужилаца је самосталан државни орган који јемчи самосталност јавних тужилаштава, јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца тако што одлучује о питањима положаја јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца одређеним Уставом и законом.

Високи савет тужилаца предлаже Народној скупштини избор и разрешење Врховног јавног тужиоца Србије и јавних тужилаца, бира заменике јавних тужилаца и одлучује о престанку њихове функције, вреднује рад јавних тужилаца, заменика јавних тужилаца и тужилачких помоћника, именује и разрешава чланове дисциплинских органа, подноси Народној скупштини годишњи извештај о раду јавних тужилаштава, предлаже средства за рад Високог савета тужилаца и за рад јавних тужилаштава у питањима из његове надлежности и самостално располаже тим средствима и одлучује о другим питањима положаја Врховног јавног тужиоца Србије, јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца одређеним законом.

Овим амандманом замењује се члан 164. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН XXVI

Састав Високог савета тужилаца

Високи савет тужилаца чини једанаест чланова: четири заменика јавних тужилаца које бирају јавни тужиоци и заменици јавних тужилаца, пет истакнутих правника које бира Народна скупштина, Врховни јавни тужилац Србије и министар надлежан за правосуђе. Као истакнути правник сматра се дипломирани правник са положеним правосудним испитом који има најмање десет година радног искуства у правној области из надлежности Високог савета тужилаца, који се доказао стручним радом и ужива лични углед.

Народна скупштина бира пет чланова Високог савета тужилаца на предлог надлежног одбора Народне скупштине после окончаног јавног конкурса гласовима три петине свих народних посланика, а ако тако не буду сви изабрани, преостали се у народних десет дана бирају гласовима пет деветина свих народних посланика. Ако се ни тако не изаберу сви чланови, преостале чланове бира, између предложених кандидата, после 15 дана комисија коју чине председник Народне скупштине, председник Уставног суда, председник Врховног суда Србије, Врховни јавни тужилац Србије и Заштитник грађана, већином гласова.

Надлежни одбор Народне скупштине дужан је да предложи двоструко више кандидата од броја чланова који се бирају.

При избору заменика јавних тужилаца у Високи савет тужилаца води се рачуна о равномерној заступљености јавних тужилаштава.

Јавни тужиоци не могу бити бирани у Високи савет тужилаца.

Овим амандманом замењује се члан 165. Устава Републике Србије.

АМАНДМАН XXVII

*Мандат чланова Високог савета тужилаца
и председник Високог савета тужилаца*

Члан 165а

Члан Високог савета тужилаца бира се на пет година.

Исто лице не може бити поново бирано у Високи савет тужилаца.

Мандат изабраног члана Високог савета тужилаца престаје из разлога који се одређују законом и у законом предвиђеном поступку.

Врховни јавни тужилац Србије јесте по службеној дужности председник Високог савета тужилаца.

АМАНДМАН XXVIII

Рад и одлучивање Високог савета тужилаца

Члан 165б

Високи савет тужилаца може да доноси одлуке на седници на којој је присутно најмање девет чланова Високог савета тужилаца.

Одлука се доноси гласовима најмање шест чланова Високог савета тужилаца.

Високи савет тужилаца дужан је да своје одлуке образложи и јавно објави, а да одлуке о предлагању избора и разрешења Врховног јавног тужиоца Србије и јавних тужилаца, о избору и престанку функције заменика јавних тужилаца, и о именовању и разрешењу чланова дисциплинских органа доноси на основу мерила која су утврђена у складу са законом и у законом уређеном поступку.

Министар надлежан за правосуђе и Врховни јавни тужилац Србије могу покренути дисциплински поступак против јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца, али не могу да одлучују у дисциплинском поступку.

АМАНДМАН XXIX

Имунитет чланова Високог савета тужилаца

Члан 165в

Чланови Високог савета тужилаца не могу бити позвани на одговорност за дато мишљење и гласање при доношењу одлука у Високом савету тужилаца, изузев ако учине кривично дело.

Чланови Високог савета тужилаца не могу бити без одобрења Високог савета тужилаца лишени слободе у поступку покренутом због кривичног дела које су учинили као чланови Високог савета тужилаца.